

SSP Gedragcode 2016

Inleiding

In 2014 is de modelgedragcode voor het laatst aangepast. Naar aanleiding van enkele reacties uit de markt en de verhoogde aandacht ten aanzien van integriteitsrisico's is er behoefte aan een aantal aanpassingen van de modelgedragcode. Daarnaast zijn er enkele redactionele aanpassingen doorgevoerd.

Belangrijkste wijzigingen

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de vorige versie zijn de volgende:

Hoofdstuk 1: in de definities zijn enkele zaken nader verduidelijkt en enkele inconsistenties aangepast.

Hoofdstuk 3: er is een algemene norm opgenomen waaruit blijkt dat iedere verbonden persoon een eigen verantwoordelijkheid heeft richting het pensioenfonds en de belanghebbenden van het pensioenfonds. Daarnaast is de procedure van goedkeuring uniform gemaakt.

Hoofdstuk 7: in dit artikel staat beschreven wie toezicht houdt op de werkzaamheden van de compliance officer. Hier kan een keuze gemaakt worden tussen de externe accountant of het interne toezicht.

Algemeen

Deze modelgedragcode is opgesteld als hulpmiddel voor de pensioensector. In de modelgedragcode worden enkele normen genoemd en uitgelegd. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling deze normen op te leggen aan de sector. Ieder pensioenfonds bepaalt zelf welke normen zij wil uitdragen.

In de modelgedragcode wordt op meerdere plekken aangegeven dat hetzij melding moet worden gedaan aan <X> hetzij toestemming moet worden gevraagd aan <X>. Het pensioenfonds moet zelf invulling geven welke functionaris het betreft.

In de modelgedragcode is bewust sprake van dezelfde bewoordingen in de verschillende artikelen. Deze dubbelingen zijn opgenomen vanuit het idee dat de verbonden persoon in een voorkomend geval niet de gehele gedragcode leest maar alleen die onderdelen die op hem c.q. de situatie van toepassing zijn. Zo kan een pensioenfonds bijvoorbeeld voor uitnodigingen of relatiegeschenken besluiten om voor professionele bestuurders een andere meld-of goedkeuringsprocedure te hanteren.

Hoofdstuk 1 Definities

1.1 Verbonden personen zijn:

- a leden van het bestuur,
- b leden van de raad van toezicht/visitatiecommissie en het verantwoordingsorgaan/belanghebbendenorgaan,
- c externe leden van commissies die zijn ingesteld ter ondersteuning van het bestuur,
- d medewerkers van het bestuursbureau, waaronder mensen die tijdelijk werken/inhuur,
- e andere (groepen van) personen die door het bestuur worden aangewezen.

Medewerkers van uitbestedingspartners zijn geen verbonden personen, tenzij deze op basis van lid e van dit artikel wel als zodanig door het bestuur zijn aangewezen.

1.2 Insiders zijn:

verbonden personen, die direct of indirect bij transacties van het pensioenfonds in financiële instrumenten zijn betrokken, dan wel anderszins uit hoofde van hun werkzaamheden, beroep of functie over voorwetenschap beschikken of kunnen beschikken. Een insider is ook de verbonden persoon die kan beschikken over andere vertrouwelijke (markt)informatie. Het bestuur kan andere (groepen van) verbonden personen als insider aanwijzen. Het bestuur stelt een verbonden persoon schriftelijk op de hoogte als hij wordt aangemerkt als insider.

1.3 Gelieerde derden zijn:

- a echtgenoot, echtgenote of partner van de verbonden persoon,
- b bloed- en aanverwanten tot de tweede graad van de verbonden persoon,
- c (andere) personen die tot hetzelfde huishouden als de verbonden persoon behoren,
- d lasthebbers en vermogensbeheerders (niet zijnde vrije hand beheerders), voor zover handelend ten behoeve van de verbonden persoon,
- e rechts-of natuurlijke personen met wie de verbonden persoon een relatie heeft welke van dien aard is dat de verbonden persoon een direct of indirect wezenlijk belang heeft bij het resultaat van een transactie in een financieel instrument.

1.4 Persoonlijke transactie is:

- a een transactie in een financieel instrument, door of in naam van een insider, waarbij:
  - 1 de insider handelt anders dan in de normale uitoefening van zijn beroep of functie,
  - 2 een transactie wordt verricht voor rekening van de insider, of
  - 3 een transactie wordt verricht voor rekening van gelieerde derden, dan wel
- b een andersoortige (financiële) transactie, inclusief het anders dan in de normale uitoefening van zijn beroep of functie verrichten, doen verrichten of bewerkstelligen van enige handeling, ten voordele van de insider of gelieerde derden.

1.5 Onder financieel instrument worden begrepen:

- a effect,
- b geldmarktinstrument,
- c recht van deelneming in een beleggingsinstelling, niet zijnde een effect,
- d derivatencontract, waaronder begrepen maar daartoe niet beperkt een optie, future, swap, valuta-en rentetermijncontract,
- e overige financiële instrumenten in de zin van de Wet op het financieel toezicht, en voorts al hetgeen naar de opvattingen in het maatschappelijk verkeer als zodanig wordt beschouwd.

Gedragcode Stichting Sportfondsen Pensioenfonds

1.6 Integriteitsrisico is:

gevaar voor de aantasting van de goede reputatie, alsmede de bestaande en toekomstige bedreiging van het vermogen of resultaat van het pensioenfonds.

1.7 Reputatierisico is:

gevaar voor de aantasting van de goede reputatie van het pensioenfonds.

1.8 Voorwetenschap is:

de bekendheid met informatie die concreet is en die rechtstreeks of middellijk betrekking heeft op een uitgevende instelling, waarop de financiële instrumenten betrekking hebben, of omtrent de handel in deze financiële instrumenten, welke informatie niet openbaar is gemaakt en waarvan openbaarmaking significante invloed zou kunnen hebben op de koers van de financiële instrumenten of op de koers van daarvan afgeleide financiële instrumenten.

1.9 Compliance is:

het bewerkstelligen van een integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds en een integere cultuur waar het als vanzelfsprekend is dat verbonden personen handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de wet- en regelgeving.

1.10 Waar in deze gedragscode staat geschreven 'hij' of 'zijn' moet tevens worden gelezen 'zij' of 'haar'.

1.11 Indien volgens deze gedragscode de voorzitter van het bestuur toestemming of goedkeuring nodig heeft, wordt toestemming gevraagd aan compliance officer.

Hoofdstuk 2 Inleidende bepalingen

- 2.1 Het doel van de gedragscode is het waarborgen en handhaven van het vertrouwen van belanghebbenden in het pensioenfonds, door gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen. De gedragscode kent daartoe algemene gedragsregels voor verbonden personen en aanvullende gedragsregels voor insiders.
- 2.2 De gedragscode bevordert de transparantie rondom gedragsregels en maakt duidelijk aan alle bij het pensioenfonds verbonden personen – ook voor de bescherming van hun eigen belangen – wat wel en wat niet is geoorloofd.
- 2.3 De gedragscode draagt mede bij aan het integer functioneren van het pensioenfonds ten behoeve van al diegenen die bij het pensioenfonds belang hebben, en het waarborgen van de goede naam en reputatie van het pensioenfonds en de pensioensector in het algemeen.
- 2.4 Het is niet toegestaan de normen van de gedragscode te omzeilen door het betrekken van (gelieerde) derden.
- 2.5 De organisatie waaraan het pensioenfonds werkzaamheden heeft uitbesteed moet beschikken over een gedragscode, die ten minste gelijkwaardig is aan die van het pensioenfonds.
- 2.6 De hoogste leiding van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het naleven van de verplichtingen die voortvloeien uit enige wettelijke bepaling of de gedragscode.

Hoofdstuk 3 Normen

Artikel 3.1 Belangenconflicten

De verbonden persoon draagt er zorg voor iedere situatie die aanleiding geeft of zou kunnen geven tot een belangenconflict, te vermijden. De verbonden persoon is verplicht elk (potentieel) belangenconflict direct te melden aan de compliance officer. Voor de volgende gevallen, waarin sprake kan zijn van (de schijn van) een potentieel belangenconflict, gelden specifieke regels:

- 1 relatiegeschenken;
- 2 uitnodigingen;
- 3 nevenfuncties;
- 4 zakelijke belangen;
- 5 pensioenfondseigendommen; en
- 6 leveranciers en dienstverleners.

Uitgangspunt in alle gevallen van mogelijke belangenconflicten is dat iedere verbonden persoon een eigen verantwoordelijkheid heeft richting het pensioenfonds en de belanghebbenden van het pensioenfonds. Iedere verbonden persoon moet ervan doordrongen zijn dat (de schijn van) belangenverstremgeling de reputatie van compliance officer maar ook van de verbonden persoon zelf kan schaden.

3.1.1 Relatiegeschenken

De verbonden persoon gaat terughoudend en transparant om met het aanvaarden van relatiegeschenken om te voorkomen dat (de schijn ontstaat dat) het aanvaarden van een relatiegeschenk van invloed kan zijn op beslissingen van het fonds. Het ontvangen van relatiegeschenken door een verbonden persoon is toegestaan onder de volgende voorwaarden:

- relatiegeschenken van één bedrijf of instelling tot maximale waarde van € 50 per jaar,
- zo spoedig mogelijke melding van alle aangeboden geschenken met een waarde van meer dan € 50 aan de compliance officer, en
- onmiddellijke melding van mogelijke beïnvloeding door (toekomstige) relaties van het fonds aan compliance officer.

Indien het bestuur van het fonds het opportuun acht zelf relatiegeschenken te geven, mag de waarde in beginsel daarvan niet meer zijn dan € 50 per relatie per jaar. Geschenken met een waarde van meer dan € 50 worden aan compliance officer gemeld. Het is niet toegestaan relatiegeschenken te geven om daarmee toekomstige beslissingen van derden te beïnvloeden.

3.1.2 Uitnodigingen

Uitgangspunten voor uitnodigingen zijn:

- 1 ontvangen uitnodigingen worden altijd gemeld aan de compliance officer;
- 2 er wordt terughoudend omgegaan met repeterende uitnodigingen.
- 3 uitnodigingen van de toezichthouders, de pensioenfederatie en van leveranciers en zakelijke dienstverleners, waarmee het pensioenfonds direct of indirect zakelijke contacten onderhoudt mogen zonder toestemming van de compliance officer worden aangenomen zolang er geen sprake is belangenverstremgeling, het een zakelijk belang voor het fonds betreft en er geen sprake is van een buitenlandse reis en/of overnachting.

a Reizen en bedrijfsbezoeken

Uitnodigingen voor reizen en bedrijfsbezoeken mogen worden aanvaard indien:

- er geen sprake is van een potentieel belangenconflict,
- het zakelijke karakter en het belang voor het fonds worden aangetoond, en
- de uitnodiging vooraf is goedgekeurd door compliance officer.

Gedragcode Stichting Sportfondsen Pensioenfonds

b Congressen/seminars

Uitnodigingen voor congressen/seminars mogen worden aanvaard indien:

- er geen sprake is van een potentieel belangenconflict,
- de uitnodiging vooraf is goedgekeurd door compliance officer.

c Evenementen

Uitnodigingen voor evenementen (bijvoorbeeld sportwedstrijden en concerten) mogen worden aanvaard indien:

- er geen sprake is van een potentieel belangenconflict,
- het zakelijke karakter en het belang voor het fonds worden aangetoond, en
- de uitnodiging vooraf is goedgekeurd door compliance officer.

d Spreker congres

Uitnodigingen om als spreker op te treden op een congres of seminar mogen worden aanvaard indien:

- er geen sprake is van een potentieel belangenconflict,
- de eventuele beloning in verhouding staat met de verrichte werkzaamheden, en
- de uitnodiging vooraf is goedgekeurd door compliance officer.

3.1.3 Nevenfuncties

Het aanvaarden of continueren van een nevenfunctie van een verbonden persoon is toegestaan na goedkeuring door compliance officer.

Bij de beoordeling wordt getoetst of sprake is van een nevenfunctie welke

- de schijn heeft, of kan opwekken, van een belangenconflict,
- onevenredige tijdsbesteding met zich meebrengt ten opzichte van de taak bij het fonds,
- kan leiden tot reputatieschade voor het fonds.

De verbonden persoon doet tevens melding van de nevenfunctie aan de compliance officer.

3.1.4 Financiële belangen in zakelijke relaties

Het, al dan niet via een gelieerde derde, houden van een financieel belang in een bedrijf of instelling waarmee het pensioenfonds een zakelijke relatie onderhoudt, of mogelijk zaken gaat doen, is in verband met een (potentieel) belangenconflict niet toegestaan.

3.1.5 Pensioenfondseigendommen

De verbonden persoon gaat zorgvuldig om met de bedrijfsmiddelen van het pensioenfonds. Privégebruik van bedrijfsmiddelen is niet toegestaan zonder voorafgaande toestemming van compliance officer. Voorbeelden zijn intellectueel eigendom, kantoorbenodigdheden, computers en computerprogramma's.

3.1.6 Leveranciers en dienstverleners

Het is de verbonden persoon niet toegestaan als privépersoon transacties aan te gaan of privé gebruik te maken van diensten van leveranciers en zakelijke dienstverleners, waarmee het pensioenfonds direct of indirect zakelijke contacten onderhoudt, tenzij als dit algemeen gebruikelijk is, de diensten tegen marktconforme voorwaarden worden uitgevoerd en geldelijk privévoordeel is uitgesloten.

Artikel 3.2 Voorwetenschap

- 3.2.1 De verbonden persoon mag geen gebruik maken van voorwetenschap. De verbonden persoon dient verder uiterste zorgvuldigheid te betrachten bij de behandeling van informatie waarvan hij weet of redelijkerwijs behoort te weten dat deze informatie moet worden aangemerkt als vertrouwelijke (markt)informatie. Het gebruik van voorwetenschap en het verspreiden van andere vertrouwelijke informatie is slechts toegestaan indien een zorgvuldige uitoefening van zijn functie dat vereist.
- 3.2.2 De verbonden persoon die met betrekking tot financiële instrumenten over informatie beschikt als bedoeld in artikel 3.2.1, onthoudt zich van het verrichten van transacties of het aanzetten tot het verrichten van transacties, zowel rechtstreeks als middellijk, in die financiële instrumenten, dan wel van het daarover te adviseren, anders dan van hem bij een zorgvuldige uitoefening van zijn functie mag worden verwacht.
- 3.2.3 Het is de verbonden persoon verboden om binnen vierentwintig uur opdracht te geven tot zowel een aan-als verkooporder voor transacties in een financieel instrument van dezelfde uitgevende instelling, rechtspersoon of vennootschap.
- 3.2.4 Het is de verbonden persoon verboden om transacties in een financieel instrument te (laten) verrichten naar aanleiding van of vooruitlopend op effectenorders van het pensioenfonds.
- 3.2.5 De verbonden persoon, anders dan de insider, die beschikt over informatie als bedoeld in artikel 3.2.1 rapporteert dit aan de compliance officer. De compliance officer deelt onverwijld aan de betrokken verbonden persoon mee of hij als insider wordt aangemerkt, en stelt hem op de hoogte van de gevolgen van de aanwijzing als insider.
- 3.2.6 Iedere verbonden persoon is desgevraagd gehouden alle informatie aan de compliance officer te verschaffen in het kader van de strikte naleving van de gedragscode.

Artikel 3.3 Algemene uitgangspunten persoonlijke transacties (insiderregeling)

- 3.3.1 Er mag nooit een verband bestaan tussen de transacties in financiële instrumenten die het pensioenfonds tot stand brengt of doet komen en een persoonlijke transactie van de insider of een gelieerde derde.
- 3.3.2 De insider dient zich te onthouden van elk handelen of de redelijkerwijs voorzienbare schijn daarvan, met gebruik van voorwetenschap of met anderszins vertrouwelijke informatie. Hij dient voorts iedere vermenging van zakelijke en privébelangen respectievelijk de redelijkerwijs voorzienbare schijn daarvan, te vermijden.
- 3.3.3 Het is een insider die beschikt over voorwetenschap niet toegestaan:
- deze informatie aan een derde mee te delen, anders dan in de normale uitoefening van zijn functie binnen het pensioenfonds, of
  - een derde aan te bevelen of ertoe aan te zetten transacties te verrichten of te bewerkstelligen in die financiële instrumenten, waarop de voorwetenschap betrekking heeft.
- Het vorige is van overeenkomstige toepassing op een insider die weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat hij over voorwetenschap beschikt.
- 3.3.4 Iedere verbonden persoon die als insider wordt aangemerkt wordt daarvan onverwijld door de compliance officer op de hoogte gebracht. De betreffende verbonden persoon wordt tevens geïnformeerd over de gevolgen van de aanwijzing als insider. De insider wordt verder in kennis gesteld van de procedures en maatregelen gericht op het toezicht op de persoonlijke transacties.

Hoofdstuk 4 Toezicht op persoonlijke transacties (insiderregeling)

- 4.1 De compliance officer houdt gegevens bij van de gemelde of door hem onderkende persoonlijke transacties en vermeldt daarbij in voorkomend geval tevens of de desbetreffende transactie goedgekeurd of verboden is.
- 4.2 De insider onderschrijft dat de compliance officer bevoegd is een onderzoek in te (doen) stellen naar enige beleggingstransactie verricht door, in opdracht van of ten behoeve van de insider. De insider is verplicht jaarlijks te bevestigen aan de compliance officer dat hij de uitgangspunten van de insiderregeling onderschrijft en heeft nageleefd.
- 4.3 De insider is in het kader van een strikte naleving van de gedragscode gehouden desgevraagd alle informatie over een door hem of voor hem verrichte persoonlijke transactie aan de compliance officer te verstrekken.
- 4.4 De insider is verplicht desgevraagd opdracht te geven aan het pensioenfonds, een andere instelling, lasthebber, beleggingsinstelling of andere derde, om de compliance officer alle informatie te verstrekken over enige voor hem of in zijn opdracht verrichte persoonlijke transactie.
- 4.5 De compliance officer is bevoegd over de uitkomst van dit onderzoek schriftelijk te rapporteren aan de voorzitter van het bestuur. Alvorens de compliance officer daarover rapporteert, wordt de insider in de gelegenheid gesteld om te reageren op de bevindingen van het onderzoek. De insider wordt door de voorzitter van het bestuur van de definitieve uitkomst van het onderzoek in kennis gesteld.
- 4.6 Van het toezicht op de persoonlijke transacties van de insider zijn vrijgesteld:
- transacties in obligaties uitgegeven door de Staat en andere overheden,
  - transacties in financiële instrumenten waarvan het beheer, op grond van een schriftelijke overeenkomst is overgedragen aan een professionele vermogensbeheerder, op zodanige voorwaarden dat de insider geen invloed kan uitoefenen op de fondsselectie of op afzonderlijke transacties,
  - transacties in indexfondsen of in ter beurse genoteerde rechten van deelneming in (semi)open-ended-beleggingsinstellingen, mits de insider binnen die instelling geen functie vervult.

Desgewenst overlegt de insider aan de compliance officer de overeenkomst die ten grondslag ligt aan de overdracht van het beheer van zijn vermogensbestanddelen.

Hoofdstuk 5 Vertrouwelijkheid

De verbonden persoon mag geen informatie over zaken – inclusief individuele pensioengegevens en beleggingen – van het pensioenfonds, waarvan hij weet of redelijkerwijs behoort te weten dat die informatie vertrouwelijk is, aan derden bekend maken of ten eigen voordele of ten behoeve van anderen dan het pensioenfonds gebruiken.

Hoofdstuk 6 Meldingsplicht

- 6.1 Iedere verbonden persoon is verplicht elk (potentieel) tegenstrijdig belang, integriteitsrisico of reputatierisico te melden aan de compliance officer. Pogingen van een (aspirant)relatie tot beïnvloeding dienen eveneens onmiddellijk te worden gemeld.
- 6.2 De insider is verplicht om onverwijld persoonlijke transacties aan de compliance officer te melden.

Hoofdstuk 7 Compliance officer

- 7.1 Het pensioenfonds wijst een compliance officer aan. De compliance officer vervult een onafhankelijke rol binnen het pensioenfonds. De compliance officer wordt benoemd door het bestuur van het pensioenfonds. De compliance officer rapporteert aan de voorzitter van de bestuur, zowel voor de dagelijkse gang van zaken, als in het geval zich een bijzondere omstandigheid heeft voorgedaan.
- 7.2 Het pensioenfondsbestuur legt de taken van de compliance officer schriftelijk vast. Het bestuur waarborgt dat de compliance officer over voldoende bevoegdheden beschikt voor het uitvoeren van toezicht op de naleving van relevante wettelijke bepalingen en de gedragscode en diens onafhankelijke positie ten opzichte van degenen die zijn onderworpen aan zijn toezicht. De compliance officer houdt toezicht op de deugdelijkheid en effectiviteit van interne regels en procedures. Hij rapporteert ten minste jaarlijks over zijn werkzaamheden en doet aanbevelingen op basis van de resultaten van zijn werkzaamheden. Het intern toezicht ziet toe op de in het kader van de naleving van de gedragscode door de compliance officer uitgevoerde werkzaamheden.
- 7.3 Het bestuur legt vast welke acties zijn ondernomen naar aanleiding van de bevindingen van de compliance officer.
- 7.4 Indien de compliance officer daartoe aanleiding ziet, kan hij verbonden personen verplichten op eerste verzoek alle informatie te (laten) verstrekken omtrent enige door of ten behoeve van hen verrichte persoonlijke transacties. De compliance officer controleert of die transacties aan de toepasselijke regels, voorschriften en aanwijzingen voldoen.
- 7.5 De compliance officer adviseert en informeert, gevraagd én ongevraagd, verbonden personen over de uitleg en toepassing van de gedragscode.
- 7.6 De compliance officer documenteert zijn werkmethoden en werkzaamheden en administreert en archiveert alle informatie die hem door verbonden personen (de meldingen van persoonlijke transacties inbegrepen) of derden is verstrekt. Hij bewaart afschriften van alle overeenkomsten en de jaarlijkse verklaringen die verbonden personen hem moeten verstrekken. Tevens administreert en archiveert de compliance officer alle door hem verrichte controles, onderzoeken en de genomen acties, alsmede overige van belang zijnde informatie, memoranda en correspondentie. De gegevens worden ten minste zeven jaar bewaard.
- 7.7 De compliance officer legt een lijst aan van alle verbonden personen die als insider worden aangemerkt. De compliance officer deelt onverwijld aan de op de lijst opgenomen verbonden personen mee dat zij als insider zijn aangemerkt en hij stelt hen op de hoogte van de gevolgen van de aanwijzing als insider.
- 7.8 De compliance officer en de voorzitter van het bestuur zijn gehouden tot geheimhouding van de informatie, die is verstrekt door verbonden personen of derden. De geheimhouding kan worden doorbroken in het geval de goede uitoefening van hun functie daartoe noodzaakt.

Hoofdstuk 8 Ondertekening gedragscode en jaarlijkse verklaring

- 8.1 Iedere verbonden persoon moet bij aanvang van zijn functie bij het pensioenfonds de gedragscode ondertekenen, waarmee hij zich verbindt alle voor hem relevante regels uit deze gedragscode na te leven.

- 8.2 Aan het eind van ieder kalenderjaar of bij het niet langer verbonden zijn aan het pensioenfonds, moet iedere verbonden persoon een verklaring ondertekenen over de juiste naleving van de geldende bepalingen in de gedragscode over het afgelopen jaar. Bij het niet langer verbonden zijn aan het pensioenfonds blijven de uit de gedragscode geldende normen van toepassing op de verbonden persoon, voor zover dat uit hun aard voortvloeit.

Hoofdstuk 9 Sancties

Het handelen door de verbonden persoon in strijd met de gedragscode wordt beschouwd als een ernstige inbreuk op het vertrouwen dat het pensioenfonds als werkgever of anderszins in de verbonden persoon kunnen stellen. Een dergelijk handelen kan reden zijn tot het opleggen van een sanctie, waaronder – afhankelijk van de ernst van de overtreding en afhankelijk van de aard van de relatie tussen verbonden persoon en pensioenfonds – een waarschuwing, het ongedaan maken van het door de verbonden persoon behaalde voordeel, overplaatsing, schorsing, of andere disciplinaire of arbeidsrechtelijke maatregel, ontslag op staande voet niet uitgezonderd. Een overtreding kan worden gemeld aan de toezichthouder(s) en – indien van toepassing – bij het Dutch Securities Institute. Het voorgaande laat onverlet een vordering tot schadevergoeding en/of aangifte bij de justitiële autoriteiten.

Hoofdstuk 10 Advies en bezwaar

Indien de verbonden persoon twijfelt over de uitleg van de op hem van toepassing zijnde gedragsregels, is hij verplicht het advies van de compliance officer in te winnen. De compliance officer is bevoegd een voor de verbonden persoon bindende uitspraak te doen. Tegen het advies van de compliance officer kan de verbonden persoon bezwaar maken bij de voorzitter van het bestuur of een aangewezen beroepsorgaan. Het maken van bezwaar heeft geen schorsende werking ten aanzien van de uitspraak van de compliance officer.

Hoofdstuk 11 Onvoorziene omstandigheden

Voor kwesties waarin deze gedragscode niet voorziet, beslist de voorzitter van het bestuur. Indien de kwestie de voorzitter van het bestuur betreft, dan beslist compliance officer.

Hoofdstuk 12 Slotbepalingen

- 12.1 Het bestuur kan de gedragscode te allen tijde wijzigen.
- 12.2 Naast deze gedragscode beschikt het pensioenfonds over de volgende regelingen:
- Klokkenluidersregeling
  - Incidentenregeling
- 12.3 De onderhavige gedragscode (versie 2016) vervangt met ingang van 14 september 2016 alle vorige gedragscodes.